

Faglighed og fællesskab

- En folkeskole i verdensklasse

Et oplæg af Danmarks Socialdemokratiske Ungdom

1 Indledning.....	3
2 Ny struktur på folkeskolen.....	4
2.1 Helhedsskolen	4
2.2 Forbedret integration gennem helhedsskolen.....	5
2.3 En konsekvent opdeling i undervisningstrin	5
2.4 Sæt pris på hinandens kompetencer!	5
3 Nyt indhold i undervisningen	6
3.1 Farvel til klasseværelset.....	6
3.2 En samlet strategi for mere informationsteknologi	6
3.3 Flere valgmuligheder.....	7
3.4 Dansk som andetsprog	8
3.5 Religion er en privatsag.....	9
3.6 Bevægelse i hverdagen	9
3.7 Drengene og piger lærer forskelligt.....	9
3.8 Lektier og social arv.....	10
4 Sunde madvaner og studiemiljø.....	11
4.1 Kostvaner.....	11
4.2 Eleverne har krav på ordentlige fysiske forhold	12
4.3 Ingen tolerance overfor mobning!.....	12
5 Evaluering og prøveformer.....	13
5.1 Evalueringskultur.....	13
5.2 Prøveformer	14
5.3 Elektronisk logbog	15
6 Ledelse af folkeskolen.....	16
6.1 Klar og synlig ledelse	16
6.2 Den pædagogiske leder	16
6.3 Den administrative leder.....	16
6.4 Skolelederens rolle.....	17
6.6 Mål, vision og strategi.....	18
6.7 Arbejdsmiljø.....	18

7 Lærerrollen og forældreansvar	19
7.1 Lærernes uddannelse og faglighed.....	20
7.2 Det frie optag	21
7.3 Flere mænd og etniske danskere i lærerstanden	21
7.4 Forpligtende samarbejde mellem skole og forældre.....	22
8 Samspil mellem folkeskole og ungdomsuddannelse	22
8.1 10. klasse og 12 års undervisningspligt	22
8.2 Brobygning i folkeskolens 9. klasse	23
8.3 Efterskoler.....	24

1 Indledning

Uddannelse er ikke længere et privilegium for de få, men en rettighed for alle, takket været arbejderbevægelsens kamp for lige muligheder i uddannelsessystemet. Desværre har mere end 20 år med henholdsvis radikale og borgerlige undervisningsministre flyttet fokus fra folkeskolens solidariske udgangspunkt, præget af ansvar for fællesskabet og et spændende og udviklende undervisningsmiljø, til et miljø præget af nedskæringer og manglende visioner. De borgerliges fejlslåede skolepolitik har skabt en mere opdelt folkeskole, hvor respekten for faggruppernes faglighed er sat i baggrunden, og hvor fremskridtet i pædagogisk forskning er sat på stand by.

DSUs modsvar er klart og visionært. Vi skal tænke pædagogik, faglighed og kreativitet ind i nye rammer, og give folkeskolen muligheden for at styrke sin profil på alle områder. Der er behov for nye undervisningsformer og en stærkere ledelse, hvis folkeskolen skal imødekomme fremtidens udfordringer. DSU ønsker et større fokus på inddragelsen af IT i undervisningen og en helhedsskole af høj kvalitet, som appellerer bredt til alle samfundslag. En skole hvor medarbejderne får plads til at udvikle deres kompetencer i samspil med andre faggrupper, og hvor eleverne får et godt og varieret undervisningstilbud. Et solidt fagligt tilbud med plads til både den kollektive læring og den enkeltes behov.

De danske folkeskoler rammes hårdt af regeringens stramme udgiftspolitik. Der er hverken råd til vedligeholdelse eller nybyggeri. Folkeskolerne præges af trang plads til eleverne, dårlig udluftning, usund mad i kantinen, svamp i hjørnerne og ringe toiletfaciliteter. Hertil kommer at daglig motion næsten ikke er at finde i folkeskolen. DSU mener, at landets folkeskoleelever i alle aldersgrupper har krav på ordentlige og sunde forhold, hvilket ikke er tilfældet i dag.

DSU ønsker en helt ny folkeskolestruktur inddelt i indskoling, mellemtrin og udskoling. Opdelingen vil betyde et øget fokus på barnets faglige udvikling i den specifikke aldersgruppe. Samlet set er målsætningen med DSUs forslag, udover bedre faglige resultater hos eleverne, også at gøre folkeskolen til en attraktiv offentlig arbejdsplads med muligheder, uddannelse, inddragelse og tilskyndelse til engagement.

2 Ny struktur på folkeskolen

2.1 Helhedsskolen

De sidste par år har en betragtelig del af folkeskoledebatten omhandlet faglighed. Ofte er faglighed blevet gjort til det modsatte af kreativitet. Modsætningsforholdet er kunstigt, og DSU anser snarere faglighed og kreativitet som hinandens forudsætninger. Høj faglighed og bred viden er afgørende for at sikre den enkeltes frihed og muligheder. For et solidt fagligt niveau er forudsætningen for en adgangsbillet til det videre uddannelsessystem. Samtidig fastholder DSU, at uddannelsessystemets evne til at opdyrke kreativitet, selvstændig stillingstagen og evnen til at tænke anderledes vil forbedre den enkeltes muligheder og indsigt.

DSU anser det for nødvendigt at tænke begge perspektiver ind i udformningen af fremtidens folkeskole og skabe de nødvendige rammer. Derfor ønsker DSU at skabe en helhedsskole med rum og plads til læring samt faglig udvikling blandt medarbejderne.

Helhedsskolen bygger på ideen om at tænke læring på tværs af faggrupper og skabe helhed for børnene ved at integrere skolefritidsordningen og skoledagen. Hermed er skoleundervisningen og børnenes ophold i SFO ikke to separate forløb men en sammenhængende dag, hvor det bliver muligt at koble undervisning, leg og læring. Betegnelsen 'heldagsskolen' er ofte blevet benyttet, men DSU finder at begrebet klinger af en ufleksibel tilgang til undervisningstiden. Helhedsskolen er i stedet tanken om at kombinere lærerens og pædagogens særegne kompetencer og skabe en samlet tilgang til barnets læring og sociale udvikling. Derfor ønsker DSU konsekvent at kalde skoleformen for helhedsskole.

Helhedsskolen indebærer en udvidelse af skoledagen til 8-15. Dagen skal tilrettelægges som et attraktivt tilbud til både børn og forældre, der giver ro og sammenhæng i hverdagen. Grundlæggende har danske skoleelever i international sammenhæng en kort skoledag. Antallet af lektioner årligt i aldersgruppen 7-8 år er i Danmark 641, hvorimod OECD landenes gennemsnitlig er 785. DSU finder ikke udvidelsen i sig selv afgørende. Men udvidelsen af dagen giver væsentlig bedre muligheder for at forbedre elevernes faglige, sociale og praktisk-musiske kompetencer gennem udvidede undervisningsforløb. En skoledag fra 8-15 skal ikke nødvendigvis betyde mere klasseundervisning. I stedet skal helhedsskolen give rammerne til at udarbejde undervisningstilbud, så alle eleverne lærer og aktiveres. Skoleformen giver forbedrede muligheder for at tænke idræt, bevægelse, kost og sundhed i en samlet helhed, idet dagen kan organiseres helt anderledes.

Udover at skabe de praktiske rammer for anderledes pædagogisk tænkning og planlægning af undervisningsforløb, ønsker DSU også at styrke forskningen indenfor samme område. Derfor skal der oprettes et videnscenter under et Center for Videregående Uddannelser. Centeret skal forske i og give bud på, hvordan helhedsskolen kan tilrettelægges, så vi på bedste vis kombinerer pædagogernes og lærernes kompetencer og styrker den enkelte elevs faglige og sociale udvikling. Derudover skal videnscenteret udvikle, videreformidle og evaluere helhedsskolens undervisningsformer og læringsresultater. Forskningen skal være tilgængelig og gratis for alle interessenter.

2.2 Forbedret integration gennem helhedsskolen

Tal fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viser, at mange tosprogede vælger SFO'en fra. Ved at ophæve den traditionelle opdeling mellem SFO og skoletid, og hermed udvide den obligatoriske skoledag, forbedres mulighederne for at styrke de såvel faglige som sociale kompetencer hos eleverne. Herunder ikke mindst de sproglige kompetencer hos de tosprogede elever. Helhedsskolen skal derfor betragtes som et middel til at modvirke den negative sociale arv. Det vil i sig selv være nemmere at integrere indvandrerbørn, og øge kulturforståelsen på tværs af sociale og kulturelle skel, når eleverne gennem 7-8 timer har tæt kontakt til hinanden.

2.3 En konsekvent opdeling i undervisningstrin

Nogle kommuner rundt om i landet har valgt at dele folkeskolen op i undervisningstrin. Det indebærer et tættere organisatorisk samarbejde mellem forskellige årgange. Udgangspunktet for dette er, at børn i forskellige aldersgrupper lærer forskelligt, samt at opdelingen styrker lærerens interne samarbejde på tværs af klasser. DSU ser meget gerne dette princip udbredt. Ved at splitte folkeskolen op i tre dele henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling sikrer man rammerne for et godt socialt studiemiljø for eleverne og et solidt fagligt miljø for underviserne. På hele indskoling og mellemtrinnet etableres der helhedsskole, hvorefter det bliver valgfrit for den enkelte kommune, hvorvidt helhedsskolen også skal danne rammen om udskoling.

2.4 Sæt pris på hinandens kompetencer!

DSU mener ikke, at man udvikler fagligheden ved blot at udvide skoledagen. Mange danske skoleelever føler en glæde ved at gå i skole, og DSU mener, at engagerede lærere og varierende undervisningsforløb er en stor del af forklaringen. Derfor skal børnene have frihed til leg og fordybelse, og i helhedsskolen skal der være selvstændigt rum til at udvikle begge faggruppers kompetencer. Udvidelsen af den obligatoriske skoledag giver rum til holddannelse på tværs af klasser, kreative aktiviteter, fysisk aktivitet, tilknytning af pædagoger til klasseundervisningen og tematiseret leg og læring. For eksempel ved at historieundervisning om vikinger efterfølges af leg med samme tema sammen med pædagogerne. Et forbedret samarbejde mellem faggrupperne vil styrke elevernes faglige udvikling betydeligt.

Flere undersøgelser viser, at begge faggrupper anerkender lærernes blik for den faglige formidling og pædagogernes forbedrede indblik i børnenes sociale interaktion og trivsel. Med folkeskolens nuværende struktur får vi ikke nok ud af dette samarbejde, og DSU mener, det skal styrkes på flere kanter. For at få fuldt udbytte af faggruppernes kompetencer, skal der oprettes obligatoriske fagteams med både lærere og pædagoger på hvert undervisningstrin. Den sammenhængende skoledag giver rig lejlighed til at udforme aktiviteterne i fællesskab, og gennem fagteams kan faggrupperne regelmæssigt evaluere på elevernes udvikling og drøfte pædagogiske og faglige tiltag. Alle fagteams skal løbende orientere den pædagogiske leder om deres overvejelser, og i samarbejde med denne videreudvikle undervisningen.

Derfor mener DSU, at

- Folkeskolerne organiseres i tre dele; indskoling (børnehaveklasse-3.), mellemtrin (4.-6.) og udskoling (7.-9.)
- Alle indskolinger og mellemtrin etableres som helhedsskoler.
- Kommunal valgfrihed om hvorvidt der skal etableres helhedsskoler på udskolingsniveau.
- Der skal oprettes et videnscenter under et CVU, der skal forske i helhedsskoler, indlæring og resultater.

- Der skal oprettes fagteams på alle skoler, hvor alle lærerne på tværs af fag diskuterer pædagogiske metodikker og de enkelte elevers fremskridt.
- Begge faggrupper skal være repræsenteret i alle fagteams på indskoling og mellemtrin.
- Folkeskoleloven skal ændres, således at en konsekvent udvidelse af skoledagen bliver mulig, og lærerne i fællesskab med pædagogerne kan tilrettelægge og varetage undervisningen.

3 Nyt indhold i undervisningen

3.1 Farvel til klasseværelset

DSU er stolte af enhedsskolen. Ideen om skolen, hvor eleverne deles op i boglige eller praktiske linjer, er heldigvis stendød. Imidlertid ønsker DSU også at modernisere måden, hvorpå folkeskolen tilrettelægger undervisningen. Metoder der i højere grad stimulerer det enkelte barns faglige niveau, og en undervisning med fokus på at udvikle såvel faglige som menneskelige kompetencer. I 90'erne var fokus rettet mod mere differentieret undervisning. DSU finder som udgangspunkt ideen positiv. Desværre har det vist sig svært at udføre reel differentieret undervisning i hvert klasselokale grundet store forskelle i det faglige niveau blandt eleverne.

Derfor ønsker DSU at give skolerne muligheden for at tilrettelægge en større del af undervisningen i hold på tværs af klasser. Det er helt afgørende, at brugen af holddannelse på tværs af klasser og årgange ikke medfører en konsekvent opdeling i bogligt svage og stærke elever. Men DSU finder det centralt, at folkeskolen får muligheden for at tilbyde undervisning, der både kommer eleverne med svage faglige forudsætninger og de fagligt stærke til gode. Der skal også eksperimenteres med undervisning i større lokaler, hvor flere lærere underviser et større antal elever. Når undervisningen tilpasses et større antal elever, gives der forbedrede muligheder for differentiering og opgaveløsning i grupper, der målrettet matcher den enkeltes styrker og svagheder.

Brugen af holddannelse skal bruges med omtanke, og DSU ønsker i første omgang at skolerne skal holde sig indenfor folkeskolen lovens rammer, der kun tillader holddannelse på 50 % af undervisningstiden. I indskoling og i de praktisk/kreative fag, mener DSU imidlertid, at holddannelse skal tillades. Det giver den nødvendige fleksibilitet i helhedsskolen, og muligheden for projektsamarbejde mellem klasserne på mellemtrin og udskoling.

DSU mener, at

- Folkeskolen i højere grad skal udnytte muligheden for holdundervisning på tværs af klasser, således at elevernes faglige niveauer matches bedre.
- Det i indskoling skal være muligt at lave holddannelse i mere end 50 pct. af undervisningstiden i alle fag.
- Det skal være muligt at lave holddannelse i mere end 50 pct. af undervisningstiden i de praktisk/kreative fag på mellemtrinnet og udskoling.

3.2 En samlet strategi for mere informationsteknologi

Folkeskolen påvirkes af tendenser og udviklingen fra det omkringliggende samfund og skal samtidig sikre, at eleverne er velforberedte på de udfordringer og arbejdsmetoder, der benyttes i netop det

omkringliggende samfund. I stedet for at være reaktive på udviklingen vil DSU have folkeskolen i førersædet og på forkant med det moderne samfund. Det betyder i særdeleshed en indsats på denne tids mest centrale område: Informationsteknologi. Derfor ønsker DSU at lave en gennemgribende handlingsplan for folkeskolen – TEK12 – så undervisningsmaterialer og metoder i højere grad afspejler de redskaber, som eleverne skal benytte i deres fremtidige uddannelsesforløb og arbejdsliv. Planens sigte er, at alle folkeskoler inden 2012 skal have etableret trådløst internet, udskiftet alle tavler med smartboards og have én computer pr. elev og ansat til rådighed i undervisningen. Derudover anser DSU det som en afgørende del af handlingsplanen, at undervisningen tilrettelægges således, at eleverne bliver fortrolige med brugen af internet og IT generelt.

DSU mener, at IT skal benyttes bedre i evalueringen af den enkelte elev. Derfor skal alle elever have elektroniske logbøger, som er personlig og individuel for den enkelte elev. Den skal fungere som et forum, hvor eleven selv, men også forældre og undervisere, kan følge elevens personlige mål, arbejdsområder samt styrker og svagheder. Endvidere skal lektier og tilbagemeldinger i højere grad uddeles via IT, eksempelvis via Internet eller intranet således, at eleven og underviseren i langt højere grad kan holde styr på, hvilke specifikke opgaver den enkelte elev har som mål.

DSU finder derfor, at der skal lanceres en samlet handlingsplan – TEK12 – for mere IT i undervisningen. Planen skal indfries senest i 2012 og skal som minimum indeholde alle nedenstående punkter, og konkrete ideer til hvorledes IT kan benyttes mere i den daglige undervisning.

DSU mener, at

- Folkeskolen bliver tavle- og kridtfri. I stedet skal lærerne benytte Smartboards i undervisningen.
- Hver folkeskoleelev og underviser skal have en computer til rådighed til brug på skolen.
- Der skal etableres trådløst internet på alle skoler.
- Der skal oprettes elektroniske logbøger for hver enkelt elev. Lektier, tilbagemeldinger og kommentarer gives herigennem.
- SkoleKom udbygges således, at siden bliver frit tilgængelig for alle, og alle danske skoleelever og lærere får tildelt en e-mail på netværket.
- Alle skoler skal have en hjemmeside.
- Der foretages en gennemgående afbureaukratisering af folkeskolen via brug af IT.

3.3 Flere valgmuligheder

Indførslen af helhedsskolen vil betyde en markant udvidelse i antallet af lektioner på indskolingsniveau og mellemtrinnet. Det er centralt for DSU, at der også sker en udvidelse af timetallet på udskolingstrinnet. DSU anser det som socialdemokratisk hjerteblod at støtte den enkelte elev i at finde personens særegne kompetencer. Nogle er fantastiske til matematik, andre til at reparere biler og andre til at male og tænke kreativt. Folkeskolen skal have tilbud til dem alle, så styrkerne kan lokaliseres og give succesoplevelser for alle elever.

Derfor mener DSU, at der skal tildeles flere timer, som skal reserveres til valgfag. Fagene må gerne variere skolerne imellem og bør udbydes på baggrund af lærernes interesser og kompetencer. Hermed gives der også plads til, at eksterne undervisere med en pædagogisk uddannelse og skolens lærere kan tilbyde undervisning, der ligger udenfor den traditionelle undervisningsramme. Der skal naturligvis stilles faglige

krav til alle valgfag. DSU mener, at den udvidede brug af valgfag vil stimulere lysten til at gå i skole, når eleven i højere grad kan tilrettelægge dele af undervisningen efter egen vilje.

Med de ekstra timer til valgfag vil det være muligt, at nogle valgfag kan bestå af højniveaufag for de elever, der har lyst til at få mere udfordring i nogle specifikke fag. Det er vigtigt at pointere fra starten af, at højniveaufagene ikke skal give noget reelt forspring eller være et krav i hverken prøver, ansøgninger eller uddannelsesinstitutioner, men være et godt tilbud til de elever, der ikke føler sig udfordret i den almindelige undervisning. DSU ser gerne at højniveaufagene tilrettelægges i samarbejde med en ungdomsuddannelse, så eleverne kan få et indtryk af niveau- og undervisningsforskel.

DSU mener, at

- Der fra mellemtrinnet skal tildeles to ekstra timer pr. uge til valgfag.
- Valgfagene tilbydes enten på klassetrinsniveau eller på trinniveauet, og fagligheden i fagene skal sikres gennem dialog med skoleledelsen, lærere og forældre.
- Det på alle folkeskoler skal være muligt at følge valgfag på udskolingsniveau, hvor undervisningsforløbet er udarbejdet i samarbejde med en ungdomsuddannelse
- Ledelsen på alle større skoler skal ansætte lærere med henblik på at kunne tilbyde et bredt udbud af forskelligartede valgfag, både sproglige, praktisk/musiske og matematiske.
- Det skal være muligt at have højniveaufag som valgfag.

3.4 Dansk som andetsprog

Det stigende antal indvandrerbørn og børn af flygtninge og indvandrere i den danske folkeskole har medført et pres på de danske skoler om at tilbyde modersmålsundervisning. DSU finder imidlertid ikke, at modersmålsundervisning skal tilbydes som en del af den obligatoriske undervisning. For det første har undersøgelser vist, at modersmålsundervisning i Danmark ikke har nogen positiv afsmittende effekt på elevernes indlæring i andre fag. For det andet anser DSU det for værende problematisk, at en dansk folkeskole tilbyder undervisning, der fastholder barnets tilknytning til et sprog, der er forældrenes. Typisk benytter børn af indvandrere dansk som primært sprog både overfor venner og søskende, og det vil derfor virke forvirrende for barnet, hvis det skal undervises i et sprog, som barnet ikke har nogen tilknytning til. For det tredje må man sande, at det vigtigste sprog for at klare sig i det danske uddannelsessystem og arbejdsmarked er dansk, og derfor bør ressourcerne bruges der.

DSU mener, at der skal bruges ressourcer på at styrke lærernes kompetencer i undervisningen i dansk som andetsprog. Nogle tosprogede børn, der kommer til Danmark i en ung alder, er allerede opvokset med et andet førstesprog end dansk og lærer derfor dansk ud fra nogle andre forudsætninger. For at styrke børnenes muligheder for at lære et solidt dansk, skal der sættes ind med mere efteruddannelse af lærerne og gøres en indsats for at uddanne flere lærere med faget som linjefag.

På flere folkeskoler med mange tosprogede har man i erkendelse af de mange sprog, der benyttes af eleverne, opsat nogle klare retningslinjer for sproget, der må benyttes i skoletiden. På Nordgaardsskolen i Århus, hvor der er 100 % tosprogede elever, må der kun tales dansk i skoletiden. Skolen havde tidligere oplevet usikkerhed blandt eleverne, når grupper af elever førte samtaler på et sprog, som ikke alle forstod. Ved at opstille rammer for sproget sikres alle de samme forudsætninger for at forstå samtaler og sammenhænge og risikoen for at blive mobbet på et sprog, som man ikke forstår, mindskes betydeligt.

Derfor ønsker DSU, at skolerne udelukkende benytter sig af dansk i såvel timerne som i pauserne, medmindre det af undervisningshensyn er nødvendigt at benytte for eksempel engelsk, tysk eller fransk.

DSU mener, at

- Modersmålsundervisning er et privatansvar og ikke kommunalt.
- Der skal uddannes flere lærere med linjefag i dansk som andetsprog.
- Dansk er det eneste sprog, der benyttes i klasseværelset og pauserne, medmindre det af undervisningshensyn er påkrævet at bruge et andet sprog.

3.5 Religion er en privatsag

Det er vigtigt for DSU, at alle elever uanset religion er ligestillede. Derfor mener DSU, at det er misvisende at kalde religionsundervisningen for kristendomskundskab. Den første kvindelige minister i den vestlige verden, Nina Bang, fik i 1920'erne ændret kristendomskundskab i folkeskolen til religion. Det siger meget om de reaktionære kræfter i den borgerlige regering, at vi 80 år efter Nina Bangs tid som undervisningsminister på ny skal ændre navnet tilbage til religionsundervisning. DSU kræver denne ændring gennemført.

DSU finder det forkert, at man i folkeskolens 7. klasse skemalægger konfirmationsforberedelsen og erstatter religionsundervisningen med samme. DSU mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at elever med anden religion end kristendom fratages faget religion i 7. klasse, fordi de ikke skal konfirmeres sammen med deres klassekammerater. Tro er en privatsag, uanset hvilken religion det gælder, og derfor skal det ikke praktiseres i skoletiden.

DSU kræver, at

- Kristendomskundskab ændres til religion.
- Undervisningen skal indeholde alle større religioner. Fordelingen af undervisningstiden i de forskellige religioner skal imidlertid afspejle Danmarks historiske tilhørsforhold til protestantismen.
- Konfirmationsforberedelsen finder sted i konfirmandernes fritid.

3.6 Bevægelse i hverdagen

I kampen om mere faglighed i folkeskolen har vi i nogle tilfælde overset betydningen af motion i hverdagen. Dette aspekt er væsentligt og undersøgelser har påvist en positiv sammenhæng mellem daglig bevægelse og indlæringsvevnen. DSU mener, at især folkeskolen skal være bedre til at tænke motion ind i undervisningsforløbene og sikre minimum en times motion om dagen. Børnene har nemmere ved at sidde stille i et par timer, når de lige har været udenfor og spillet fodbold i en time.

DSU mener, at

- Der skal være minimum en times motion om dagen i folkeskolen.
- Motion skal inkorporeres i undervisningsforløbet, for eksempel i tværfaglige forløb

3.7 Dreng og piger lærer forskelligt

Ligestilling i uddannelsessystemet er et problemfelt med utrolig mange aspekter at tage højde for. Vi har valgt at fokusere på ligestilling mellem kønnene, da det er her, de største problemer gør sig gældende på nuværende tidspunkt. Folkeskolen, som den er i dag, foregår i høj grad på pigernes præmisser. Forskning

har vist, at drenge generelt er ca. 1 ½ år bagefter pigerne, når de starter i skole. Endvidere er ca. 2/3 af alle elever i specialklasser drenge. DSU mener, at disse problemer bør tages alvorligt og ser derfor gerne, at alle drenge starter et år senere i skole end piger. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at nogle drenge er på samme udviklingsstadiet som pigerne. Indskolingsteamet på den enkelte skole skal have mulighed for at dispensere fra reglen ud fra sociale og pædagogiske hensyn.

DSU mener, at det er altafgørende, at der sættes ind overfor kønsproblematikken i indskolingsperioden. Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at forskellene mellem kønnene ikke handler om intelligens, men om forskelle mellem piger og drenge indlæringsmønstre. Det har vist sig at piger kan koncentrere sig ca. 20-22 min. om en opgave, hvorimod drenge kun kan koncentrere sig 10-12 min. om samme opgave. For at både piger og drenge får mulighed for at udnytte deres fulde potentiale i starten af deres uddannelsesforløb, mener DSU, at man i højere grad bør arbejde med kønsopdelt undervisning i indskolingsårene. Der kunne f.eks. være tale om at dele drenge og piger i enkelte fag et par timer hver uge. Det er op til de enkelte skoler at vurdere, i hvilke fag de ønsker at benytte sig af kønsopdelt undervisning.

Det er vigtigt at slå fast, at DSU på ingen måde er fortalere for et fuldstændigt kønsopdelt skolesystem. Der er ingen tvivl om, at der i langt de fleste fag er en positiv vekselvirkning, når begge køn er samlet. Drengene kan lære af pigernes indlevelsesevne og pigerne kan lære af drengenes mere konkrete opgaveløsning.

DSU mener:

- At alle drenge bør starte et år senere i skole end piger.
- At indskolingsteamet på den enkelte folkeskole skal have mulighed for, at dispensere for reglen.
- At folkeskolen bør arbejde med mere kønsopdelt undervisning især i indskolingsårene.
- At det er op til den enkelte skole at afgøre, i hvilke fag kønsopdelt undervisning fungerer bedst.

3.8 Lektier og social arv

DSU anerkender det positive i tildeling af lektier til eleverne og tror på det vigtige i at opbygge den disciplin og ansvarsfølelse, det kræver at koncentrere sig om en given opgave. DSU mener imidlertid også, at en stor lektiebyrde ikke kommer de svage til gavn. Nærmere tværtimod. Elever med ressourcestærke forældre kan med hjælp hjemmefra løse opgaverne, hvorimod elever uden den nødvendige forældre støtte bliver ladt tilbage. Derfor mener DSU, at indskolingen skal være lektiefri. Hermed får alle børnene et fælles grundlag at bygge videre på i de efterfølgende år. I mellemtrinnet og udskolingen kan lærerne benytte lektier, men for at afhjælpe den negative sociale arv, ønsker DSU, at der tilbydes lektiehjælp på alle skoler. Erfaringer fra 28 lektiehjælpscafeer i Nordsjælland og København giver også klare indikationer på, at en styrket lektiehjælpsindsats kommer de svage børn til gode og giver børnene flere succesoplevelser i skolen.

DSU mener, at

- Indskolingen skal være lektiefri
- Det første år i mellemtrinnet skal være lektiefrit.
- Fagteams og lærere kan indstille fagligt svage elever til obligatorisk lektiecafé, hvis de skønner at der er behov for det.
- Alle lektiehjælpscafeer skal have både lærere og pædagoger tilknyttet.

4 Sunde madvaner og studiemiljø

4.1 Kostvaner

DSU ser med bekymring på de usunde madvaner, som mange børn og unge har i forbindelse med deres skolegang. Børnene har frihed til at vælge til og fra, men DSU anser det som et fællesansvar at kvalificere børnenes valg og gøre alternative sunde valgmuligheder lettilgængelige. For usunde madvaner medfører mange væsentlige og alarmerende helbredsproblemer. Endvidere slår den sociale arv tungt igennem, da det typisk er børn fra familier, hvor der ikke overskud til at lave sunde og nærende madpakker, der bliver ramt af disse sundhedsmæssige følger. Fra både et menneskeligt og samfundsmæssigt synspunkt er denne udvikling meget uhensigtsmæssig. God ernæringsrigtig kost er uden tvivl en grundlæggende forudsætning for at kunne bevare koncentrationen i undervisningssammenhænge og er dermed en vigtig komponent i forhold til vedvarende indlæring. DSU anser det som nødvendigt, at fællesskabet tager en del af ansvaret i kampen for børnenes sundhed. Derfor skal skolerne tilbyde sund, god og gratis frokost til alle elever.

Det er ikke kun i spiseafdelingen, at denne sunde mad skal stå på menuen. Folkeskolen skal være et godt eksempel. Derfor skal der sættes ind på en bred vifte af initiativer. Ingen folkeskoler må have diverse slik- og sodavandsautomater, og maden i kantinen skal afspejle en sund livsstil. Det betyder, at usunde produkter som for eksempel chips og slik er bandlyst. I stedet skal udbuddet af frugt og sund slik være større. Et godt alternativ til udbuddet af læskedrikke er at opstille maskiner, der nedkøler vandet fra hanerne, så eleverne kan tappe koldt vand gennem hele skoledagen. For at bevare fokus på en sund livsstil, mener DSU, at alle kommercielle tiltag skal forbydes på de danske folkeskoler.

DSU fastholder, at folkeskolen bærer et ansvar for at sikre, at børnenes kostvaner er gode. Dette gælder ikke kun i skoletiden, men også i fritiden, hvor skolen skal gå i dialog med forældrene, og forankre vigtigheden af en sund madkultur. Børnenes fritid er forældrenes domæne, men DSU finder det vigtigt at forankre budskabet om, at alle sociale aktiviteter som fødselsdage, højtider og etc. ikke nødvendigvis behøver at indebære usunde varer som slik, kage og sodavand. Man kan sagtens finde sunde velsmagende alternativer som råkost, frugtsalat, kiks, grovboller etc.

DSU mener, at

- Alle folkeskoler skal tilbyde et gratis og sundt måltid hver dag til alle elever.
- Alle folkeskoler skal opstille maskiner, der nedkøler vandet fra hanerne, så eleverne kan tappe flasker med koldt vand hele dagen.
- Folkeskolen skal være lukket land for sodavands- og slikautomater.
- Der skal være forbudt at sælge slik, chips og andet usund mad i kantinen. I stedet skal udbuddet af frugt og sund slik sættes i vejret.
- Man skal forbedre dialogen med forældrene, så de sunde kostvaner ikke kun gør sig gældende i skolen, men også i fritiden.
- Kommercielle tiltag, som retter sig til børn, hvor der indgår usunde sager skal forbydes på alle folkeskoler. Det er f.eks. reklamer, plakater osv.

4.2 Eleverne har krav på ordentlige fysiske forhold

Flere skoler rundt om i landet er i så dårlig stand, at eleverne oplever råd og svamp i forbindelse med deres daglige færden på deres folkeskole. Dette kan de ikke være tjent med. De har krav på et bedre skolemiljø. Forskere fra DTU har påvist, at indeklimaet kan have stor betydning for indlæringsvnen og produktiviteten hos eleverne. Udover en indsats for indeklimaet, er det aldeles uacceptabelt, at mange folkeskoler har besluttet uhumske toiletforhold.

Lønmodtagerne har et arbejdstilsyn, der undersøger sikkerhed og arbejdsmiljø. Strenge konkrete regler, der udspecificerer hvilke krav, der kan stilles og hvilke foranstaltninger, der skal være i orden. Skønnes det nødvendigt, kan arbejdstilsynet udskrive advarsler og bøder. Reglerne spænder over alt fra sikkerhed til sundhed. Lønmodtagerne har tilkæmpet sig retten til disse regler for at sikre de fornødne rammer for et godt, sundt og sikkert arbejdsmiljø. Desværre har de studerende ikke den samme organisering, og som en følge heraf har elever ingen håndfaste regler og krav, der kan forlanges opfyldt. DSU mener, at der skal rådes bod på dette og oprettes et Studietilsyn, der skal dokumentere, hvorledes studieforholdene er for folkeskoleeleverne, og om nødvendigt stille håndfaste krav til institutionerne om at rette op på dårlige og usunde forhold. Studietilsynet skal være organisatorisk underlagt arbejdstilsynet og skal som dette være reguleret af reglerne i arbejdsmiljøloven. Studietilsynet skal agere tilsynsmyndighed for alle folkeskoler og samtidig være klageinstans for danske skoleelever. Elevrådene og elevorganisationer skal kunne rette henvendelse til Studietilsynet og stille konkrete krav til forbedringer overfor skolebestyrelser, når for eksempel svamp og andet er observeret. Tilsynet har ret til at tildele kommunerne dagsbøder, hvis ikke kommunen udbedrer manglerne eller opstiller handlingsplaner for deres udbedring.

DSU er meget enig i det generelle forbud mod rygning på landets folkeskoler. Diskussionen for og imod rygning handler ofte om, at rygerne skal have frihed til at vælge. Desværre er det veldokumenteret, at passiv rygning er særdeles sundhedsskadelig, og derfor bør diskussionen i stedet fokusere på ikke-rygernes frihed til ikke at blive påtvunget røg fra rygere.

DSU mener at

- Alle folkeskoler skal arbejde målrettet med sundhedsstrategier, og der skal afsættes ressourcer til renovation af toiletter og generel udbedring af slitage.
- Alle folkeskoleelever skal omfattes af arbejdsmiljøloven.
- Der skal etableres et Studietilsyn. Studietilsynet har tilsynspligt med landets folkeskoler og ret til at pålægge kommunerne dagsbøder, hvis elevernes arbejdsmiljørettigheder overtrædes.
- Rygning skal være forbudt i folkeskolen. Hverken i den daglige undervisningstid eller i weekenderne er rygning tilladt på skolens matrikel.

4.3 Ingen tolerance overfor mobning!

Udover at sikre de fysiske rammer for undervisningen er det helt afgørende, at eleverne trives med hinanden, og at de sociale forhold er i orden. Sundheden er ikke kun fysisk, men også mental. Nye undersøgelser viser desværre, at mange skoleelever dagligt oplever mobning. Op mod en fjerdedel af alle danske folkeskoleelever har oplevet mobning på egen krop. Det finder DSU helt og aldeles uacceptabelt. Mobning kan have en effekt på børns adfærd og kan blandt andet føre til usunde spisevaner, dårlig selvtillid og selvværd samt eventuelt psykiske problemer, såsom præstationsangst og social fobi. Dette kan være katalysatoren som hæmmer evnen til at danne et socialt netværk, hvilket i sin yderste konsekvens for eksempel kan lede til selvmordsforsøg. Løsningen af mobbeproblemet hviler på en række forskellige tiltag.

For det første skal det slås fuldstændig fast, at mobning er uacceptabel adfærd. DSU mener derfor, at det skal indskrives i folkeskoleloven, at alle elever har ret til undervisningsmiljø uden mobning. Dermed skal såvel skoleledelse, undervisere, forældre og elever forpligtes til aktivt at forebygge og modarbejde mobning. Folkeskolen skal til stadighed kendetegnes ved udvikling af sociale kompetencer, glæden ved skolegangen og rummelighed. Tolerance overfor andre er et centralt element i folkeskolens værdigrundlag, og mobning går imod alle disse værdier.

For det andet skal den enkelte klasselærer være sig sit sociale ansvar mere bevidst og udvikle en større viden om klassens interne sammenhæng. Dette sker gennem efteruddannelse og kurser. Lærerens og skolens ansvar overfor forældrene skal ligeledes skærpes, hvor en klar og tydelig dialog omkring det enkelte barns trivsel skal være i centrum. Forældrene er elevens primære rollemodeller, hvorfor det er afgørende at føre en sund dialog mellem skole og forældre om ordentlig adfærd. For det tredje skal skolerne udarbejde en antimobningsplan, der både indeholder initiativer til forebyggelse og konsekvenser for mobberen, hvis det alligevel finder sted. Denne skal udarbejdes i samarbejde med elevrådet.

Mange skoler og kommuner har ikke kompetencerne til at håndtere problemer med mobning ordentligt. Derfor vil DSU, at alle skoler som minimum har én lærer med solid efteruddannelse i håndtering af mobning og konflikter eleverne imellem. Derudover skal alle kommuner oprette et 'Udrykningshold' med medarbejdere, der har erfaring og kompetencer til at løse konstaterede problemer med mobning på skolerne.

DSU mener, at

- Det af folkeskoleloven skal fremgå, at alle har ret til et undervisningsmiljø uden mobning.
- Både skoleledelsen, lærere, pædagoger og elever har pligt til aktivt at modarbejde og forebygge mobning.
- Alle folkeskoler skal udarbejde antimobningsplaner, der tydeligt angiver retningslinjerne for adfærd og sanktionsmuligheder.
- Lærerne skal efteruddannes til at håndtere børnenes sociale ageren, og der skal i højere grad åbnes op for mulighederne for at inddrage eksterne konsulenter.
- Barnets trivsel skal være en central del lærerens/skolens dialog med forældrene.
- Alle skoler skal som minimum have tilknyttet én lærer med efteruddannelse indenfor håndtering af mobning og sociale konflikter.
- Alle kommuner skal have et 'Udrykningshold', som skolen eller eleverne kan kontakte, hvis de konstaterer problemer med mobning.
- Mobning og det psykiske arbejdsklima skal være en del af Studietilsynets fokusområder.

5 Evaluering og prøveformer

5.1 Evalueringskultur

Helhedsskolen skal pr. definition tænke i helheder og samlede forløb. Derfor skal der i folkeskolen evalueres på forskellige måder, områder og tidspunkter i skoleforløbet. DSU mener, at et øget fokus på evaluering og evalueringsformer skaber grobund for, at undervisningen udvikles. Til gengæld fastholder DSU, at evalueringskulturen ikke må blive en så central del af folkeskolen, at undervisningen målrettes

resultater i forskellige multiple choice tests. Dette vil kun skabe grobund for udenadslæring, hvor eleven aldrig får det stof, der undervises i, ind under huden. Derfor ser DSU også positivt på folkeskoleforligets adaptive elektroniske prøver, der tilpasses den enkelte elevs niveau.

DSU anerkender værdien i tests som en prøveform. DSU mener dog ikke, at tests er hele løsningen på, hvordan man får det mest kvalificerede billede af elevens niveau, og hvor eleven har behov for støtte eller øget fokus. I stedet skal de respektive fagteams og lærere sammen evaluere elevens faglige udvikling.

Evalueringsgange går begge veje. Derfor mener DSU, at der på udskolingsniveau skal indføres obligatoriske halvårslige evalueringer af selve undervisningen og lærerne. Evalueringerne er fortrolige og bør foretages elektronisk. Resultaterne skal indgå i skoleledelsens dialog med lærerkollegiet, fagteams og den enkelte lærer.

DSU mener, at

- Det seneste folkeskoleforlig er fornuftigt.
- Indførelsen af adaptive tests er en god løsning til såvel fagligt stærke som svage elever.
- Der løbende skal evalueres på brugen af test og prøver. Undervisningen skal ikke ensrettes mod den efterfølgende evaluering.
- Eleverne skal fra udskolingsniveau halvårligt evaluere den enkelte underviser.
- Evalueringerne af undervisningen og den enkelte lærer skal indgå i skoleledelsens løbende pædagogiske og strategiske overvejelser.

5.2 Prøveformer

DSU ønsker et samfund, hvor de fleste regler og konkrete praksisser bestemmes så tæt på borgeren som muligt. Det betyder, at DSU i vid udstrækning ønsker en decentral folkeskolepolitik, hvor den enkelte folkeskole skal have kompetence til at afgøre, hvordan og hvorledes forskellige aspekter skal behandles. Dog mener vi, at der er nogle helt ufravigelige regler og normer, som alle folkeskoler skal efterleve. Dette er først og fremmest anvendelsen af det gældende nationale karaktersystem. For reelt at kunne ligestille elever fra forskellige egne af landet, er det vigtigt, at de kan vurderes på lige vilkår. Det er afgørende, når eleven skal optages på en ungdomsuddannelse. DSU mener, at et standardiseret karaktersystem påvirker eleverne positivt, og giver alle lige muligheder.

For at opretholde et stærkt fagligt niveau i folkeskolens afgangseksamener, ønsker DSU, at man sikrer tilstrækkelige ressourcer til at opretholde ekstern censor ved mundtlige eksamener. Ved skriftlige eksaminationer med intern censur skal elevens navn ikke figurere synligt for bedømmeren. I stedet skal det skriftlige materiale påføres et nummer, således at elevens anonymitet sikres i forhold til censor. Det vil sikre elevens mulighed for en fair og objektiv bedømmelse.

Regeringens afskaffelse af gruppeprøven er DSU dybt uenig i. Det er på ingen måde i overensstemmelse med samfundets og arbejdsmarkedets forøgede fokus på gruppearbejde, hvorfor en udelukkelse af gruppeprøven i folkeskolen er uforståelig. DSU anser imidlertid også brugen af individuelle prøver som et afgørende element i den samlede bedømmelse af eleven. Derfor ønsker DSU en inddeling, hvor eleven udtrækker to gruppeprøvefag og tre individuelle prøvefag. Videre ønsker DSU en ligestilling af alle fag ved at gøre dem alle til prøvefag. Der er intet grundlag for at prioritere visse fag frem for andre, hvis vi ønsker et alsidigt samfund, hvor alle fagkompetencer er repræsenterede og ligestillede. Når dette er sagt, så

anerkender DSU også vigtigheden af fag som dansk, matematik og engelsk, som definitivt er fundamentet for alle uddannelser. Derfor vil DSU indføre obligatoriske skriftlige prøver i dansk, matematik og engelsk.

DSU mener, at

- Et nationalt standardiseret karaktersystem er positivt og sikrer eleverne muligheden for en objektiv bedømmelse.
- Folkeskolerne skal sikres ressourcer til at opretholdelse af systemet med ekstern censor i alle mundtlige eksamener.
- Eleven skal sikres anonymitet i al skriftlig eksamination i forhold censor for at sikre en fair og objektiv bedømmelse.
- Gruppeprøven skal genindføres.
- Alle fag er mulige prøvefag.
- Der skal udtrækkes to gruppeprøvefag og tre individuelle prøvefag.
- Matematik, dansk og engelsk er obligatoriske skriftlige prøvefag.
- De fag, der kan trækkes ud til den individuelle prøve, er: Dansk, engelsk, historie, religion, 2. Sprog, samfundsfag og geografi.
- De fag, der kan trækkes ud til gruppeprøven, er: Matematik, biologi, fysik/kemi, idræt, 1. Valgfag, 2. Valgfag.

5.3 Elektronisk logbog

DSU forslår at oprette en elektronisk logbog, der følger eleven i fra 0-9. klasse. Logbogen skal være et instrument for lærere og forældre og elever, der erstatter al skriftlig kommunikation og evaluering mellem lærere og forældre. Logbogen skal i højere grad være præget af refleksioner over potentialer og læringsstile end egentlig resultatorienteret. Logbogen skal være et redskab til at forbedre dialogen mellem lærere, eleven, skolen og hjemmet og udvikle elevens kompetencer.

Logbogen skal derfor også bruges til at skrive lektier, noter og kommentarer i. Logbogen er ikke tænkt som et kontrolredskab, men snarere et kommunikationsredskab til fordel for alle parter. Den skaber klarhed og synlighed og er et praktisk værktøj, der forenkler en masse bureaukratiske processer. Det giver mulighed for et mere nærværende forhold, hvor eleven, lærerne, ledelsen og forældre i et bredere perspektiv kan korrespondere med hinanden. Synligheden ved den nemme tilgang til logbogen vil medbringe et skærpet ansvar, hvor forældre for eksempel ikke kan afskrive sig viden om sit barns manglende lektielavning. I logbogen har lærerne mulighed for at fortælle, hvorledes undervisningen forløber, så forældrene i højere grad er involveret i deres barns skolegang. Et helt centralt element i arbejdet med logbogen er i forbindelse med studievejledningen, hvor studievejlederen og eleven kan anvende logbogen i samspil. Over tid kan studievejlederen, eleven og forældre i fællesskab følge udviklingen i elevens studieønsker. Specielt studievejlederen kan drage nytte af at have mulighed for at overdrage alle informationer elektronisk.

DSU mener, at

- Den nuværende elevplan skal afskaffes og erstattes af den elektroniske logbog, der følger eleven fra 0-9 klasse.
- Der skal foreligge samme skriftlige evaluering af eleven i alle fag, som i de nuværende elevplaner, og selve formen i skriftligheden afgør skolebestyrelsen i fællesskab med lærerne.

- Logbogen skal anvendes som et redskab til at forbedre dialogen mellem lærere, skolen, hjemmet og eleven, så der skabes et mere nærværende forhold fra alle parter af.
- Logbogen i højere grad skal være præget af refleksioner over potentialer og læringsstile end egentlig resultatorienteret.
- Logbogen vil skabe et skærpet gensidigt ansvar mellem skolen og hjemmet, som vil fremme indsatsen fra alle involverede.
- Logbogen skal anvendes aktivt i studievejledningen.
- Når eleven går videre på ungdomsuddannelsesniveau, overdrages logbogen til den ungdomsuddannelse, eleven er tilmeldt.

6 Ledelse af folkeskolen

6.1 Klar og synlig ledelse

DSU mener, at folkeskolen har brug for en slagkraftig og organiseret ledelse på de enkelte skoler. Ledelsen skal bygge på konkrete værdier og opstille visionære mål for den enkelte skole i samarbejde med skolens forældre, elever og lærere. DSU mener, at folkeskolen har brug for en professionel, stærk ledelse, hvor ledelsesopgaverne er defineret klart og tydeligt. DSU mener, at udviklingen mod en mere professionel ledelsesstruktur er en positiv udvikling. Ledelsesopgaverne kræver et stærkt ledelsesteam, der kan tage hånd om den langsigtede strategiske udvikling, sikre undervisningens faglige indhold og give medarbejderne rum til at udvikle pædagogikken og de konkrete undervisningsforløb.

DSU mener, at ledelsen på hver folkeskole konsekvent skal opdeles i tre. En egentlig skoleleder med henholdsvis en pædagogisk og en administrativ leder tilknyttet. Ledelsen af skolen sker dermed i samspil mellem de tre og det overordnede ansvar pålægges skolelederen.

6.2 Den pædagogiske leder

DSU anser udviklingen og varetagelsen af skolen undervisning som ledelsens primære opgave. Derfor er den pædagogiske leders faglige ekspertise afgørende. I samarbejde med lærere, elever, skolebestyrelse og resten af ledelsen udarbejder og videreudvikler den pædagogiske leder skolens samlede undervisningstilbud. For at have størst muligt indblik i didaktiske grundprincipper og lærernes daglige arbejde skal den pædagogiske leder være lærerseminarieuddannet.

6.3 Den administrative leder

De administrative ledelsesopgaver er vokset de seneste år. Det nødvendiggør en klarere ansvarsfordeling i skolens ledelse. Ledelsen har med decentraliseringen af de administrative opgaver større indflydelse på de økonomiske og administrative prioriteringer og får herigennem mulighed for at fordele ressourcerne efter egne forhold. Det er vigtigt for DSU, at denne decentralisering ikke fratager kommunalpolitikkerne det overordnede politiske ansvar for kommunernes skolevæsen.

Den administrative ledelse skal foregå i sammenspil med den pædagogiske ledelse. En fornuftig økonomisk rammestyrelse kan udelukkende finde sted, hvis ledelsesteamet indgår i et tæt sammenspil om bl.a. budgetlægning og økonomistyring, samt at det administrative system aldrig må være en hindring for den faglige pædagogiske udfoldelse. DSU mener ikke, at den administrative leder skal være seminarieuddannet. Arbejdet for den administrative leder omhandler i høj grad økonomistyring og administrative

problemstillinger, hvorfor lederens skal være tilsvarende administrativt uddannet.

6.4 Skolelederens rolle

God ledelse handler om forståelse for medarbejdernes situation, vilkår og arbejdsfunktion. Samtidig handler god ledelse også om at opstille og kommunikere tydelige værdier og selv gå forrest med et godt eksempel. En god leder er kendetegnet ved at kunne indgå som en del af et team og hurtigt opnå indblik i de konkrete problemstillinger, som organisationen arbejder med, samt de ydelser organisationen tilbyder.

Flere og flere undersøgelser og meningsmålinger blandt danskerne viser, at folkeskolelærernes anseelse falder. Det giver sig samtidig udslag i antallet af studerende på lærerseminarierne. Allerede nu og også fremover vil folkeskolen være i en situation, hvor det kan være svært at finde nyt personale. Derfor er det nødvendigt, at skolens ledelse aktivt deltager i udviklingen af en god personalepolitik og gennem en offensiv personaleledelse skaber et positivt miljø i lærerkollegiet. Ledelsen skal være opsøgende, inspirerende og være opmærksom på den enkelte lærers udfordringer og behov. Personaleledelsen er det vigtigste instrument i forhold til vurderingen af medarbejdernes behov for efter- og videreuddannelse. Skolelederen skal forpligtes til medarbejdersamtaler og udarbejdelse af et tydeligt værdisæt, der løbende skal evalueres i samspil med den samlede ledelse, medarbejdere og eleverne.

Folkeskolen er i dag ikke en lukket enhed. Skolen er i højere grad end nogensinde før med til at ændre vores samfund. Derfor mener DSU, at opbygning af relationer til omverdenens institutioner og foreninger er en central del af skolelederens opgave. Skolen skal indgå i et samarbejde med lokalområdets børne- og ungdomstilbud samt bidrage til udviklingen af det kommunale skolevæsen. På baggrund af en systematisk og strategisk relationsledelse skal den samlede ledelse i almindelighed og skolelederen i særdeleshed synliggøre de værdier, den enkelte skole bygger på, samt skabe netværk og kontakter blandt forskellige interessenter. Dette kan være alt fra elever, forældre og lærere til lokale politikere og foreningsliv. Kort sagt handler det om, at skoleledelserne bliver langt bedre til at kommunikere med omverdenen og gøre et forsøg på at profilere skolen, og hvad den står for.

DSU finder den moderne folkeskoles ledelsesmæssige opgaver særdeles væsentlige. Det kræver faglig ekspertise at lede en stor moderne organisation som folkeskolen. Derfor vil DSU oprette en etårig masteruddannelse i skoleledelse. Den nuværende struktur med et 4 ugers kursus eller en diplomuddannelse er ikke nok. Alle skoleledere skal gennemføre den etårige masteruddannelse, hvis ikke de har en tilsvarende ledelsesuddannelse på masterniveau. Derudover vil DSU ophæve lærerseminarieuddannedes monopol på at være skoleledere. En god skoleleder behøver ikke være seminarieuddannet, men derimod dygtig til inddragende ledelse med udgangspunkt i folkeskolens værdier. Adgangen til masteruddannelse er en læreruddannelse eller en relevant bachelor eller professionsbachelor.

6.5 Nye ledelsesredskaber

En af folkeskolens væsentligste udfordringer er en på mange måder rigid aflønningsstruktur. DSU ønsker ikke at forringe lønvilkårene for lærere, som afsnit 7 ligeledes fastslår. I stedet bør der gives mere ledelsesfrihed til at belønne den enkelte lærer på baggrund af resultater og engagement. Ny Løn har eksisteret i en årrække, og DSU anser på mange måder ideen som god og hensigtsmæssig, da skolelederen herigennem får mulighed for at differentiere lønnen. Som en ændring af Ny Løn foreslår DSU, at der på alle skoler indføres et lønspænd på 3000 kr. månedligt for alle lærere. Det betyder, at alle lærere er sikret et lønniveau svarende til deres løntrin, men skoleledelsen har mulighed for at tildele lærerne op til 3000 kr.

mere. Den ekstra aflønning skal findes indenfor skolens eksisterende midler.

Det er helt afgørende, at ledelsen giver lige løn for lige arbejde. Der bør imidlertid også være ledelsesmæssig frihed til at aflønne medarbejderne med udgangspunkt i den enkeltes engagement. For at give en tilskyndelse til brugen af lønspænd skal skolelederen redegøre for aflønningen af skolens medarbejdere i den årlige kvalitetsrapport til skolen. Ved aflæggelse af den årlige kvalitetsrapport for kommunalbestyrelsen kan skolelederen søge at få flere ressourcer tildelt, hvis eksempelvis skolen opnår særligt positive resultater, og dette tilskrives lærernes indsats.

DSU ønsker ikke at fastlægge nogen centrale kriterier for hvilke lærere, der skal aflønnes mere. Det er en ledelsesdisposition på den enkelte skole og bør ske med konsensus i hele ledelsesteamet. I hvor høj grad, skoleledelsen ønsker at benytte den, er ligeledes et ledelsesspørgsmål.

Ledelse af folkeskolen handler ligeledes om kommunalbestyrelsens muligheder for at styre skolerne. For at sikre en løbende evaluering af ledelsens arbejde skal alle tre i ledelsesteamet ansættes på max 4-årige kontrakter. Hver enkelt leder har naturligvis mulighed for at arbejde mere end fire år på hver institution, men kontraktens tidsperspektiv nødvendiggør kontinuerlig evaluering fra alle skolens interessenter.

6.6 Mål, vision og strategi

Det er essentielt for skolens virke, at ledelsesteamet gør sig bevidst om skolens mål, visioner og strategier. Det er et vigtigt styringsredskab. DSU foreslår i forlængelse heraf, at skolerne forpligtes til at udarbejde en forretningsplan for en fireårig periode. Forretningsplanen indeholder skolens indsatsområder med visioner, mål og konkrete strategier og handling. Forretningsplanen vil være et væsentligt element i ledelsen af skolen og give elever, lærere, forældre samt den kommunale forvaltning et indblik i skolens prioriteter. Forretningsplanerne skal udarbejdes i samarbejde med skolens interessenter og vedtages i skolebestyrelsen. Forretningsplanen revideres løbende, men ved valg af ny skolebestyrelse genforhandles forretningsplanen.

6.7 Arbejds miljø

DSU foreslår også, at skolerne skal udarbejde en miljøanalyse som en del af den obligatoriske undervisningsmiljøvurdering. Her gøres rede for nuværende miljøproblemer eventuelle samt planlagte fremtidige istandsættelser og renoveringer. Desuden skal miljøanalysen også indeholde en behovsanalyse, der indeholder ideer og ønsker om ny- og ombygninger. Miljøanalyserne behandles i kommunalbestyrelsen og forvaltningen. Miljøanalyserne skal dermed give offentligheden et bedre indtryk af skolernes situation. Den kommunale forvaltning skal stille kompetente konsulenter til rådighed i forbindelse med udarbejdelsen af miljøanalysen.

DSU foreslår, at

- Der på alle folkeskoler etableres en tredeling af ledelsesteamet, således at der eksisterer en strategisk overordnet skoleleder, der i samarbejde med den pædagogiske og administrative leder udgør skolens daglige ledelse.
- Det skal være muligt at blive skoleleder uden en seminarieuddannelse, den pædagogiske leder skal dog være seminarieuddannet.
- Der etableres en master i skoleledelse. Denne udbydes på masterniveau som en ét årig overbygning for seminaruddannede lærere.
- Alle tre ledere skal ansættes i tidsbegrænsede perioder på max fire år. Herefter skal kontrakten

genforhandles med kommunen og skolebestyrelsen.

- Alle skoler skal udarbejde 4-årige forretningsplaner, der er frit tilgængelige for offentligheden.
- Der skal indføres mulighed for lønspænd på 3000. kr. månedligt til skolelederen. Midlerne skal findes indenfor skolens normale midler, men det står kommunalbestyrelsen frit for om der skal tildeles flere midler til hver enkelt skole.
- Tilsynspligten med folkeskolerne lægges under Studietilsynet.
- Der udarbejdes en miljøanalyse som en del af den obligatoriske undervisningsmiljøvurdering.

6.8 Bedre inddragelse af lokalsamfundet

DSU anser den traditionelle opdeling mellem kommunalt ansvar og foreningsliv som uhensigtsmæssig, når det drejer sig om folkeskolen. Folkeskolen indtager en afgørende rolle i lokalsamfundet og skal i dialog med omverdenen udvikle undervisningen. Ved at inddrage lokalsamfundet og direkte opfordre lokale foreninger til at benytte skolens faciliteter styrkes folkeskolens rolle i borgerens bevidsthed. Som en konsekvens af den forlængede helhedsskoledag er det oplagt, at helhedsskolen søger at udnytte mulighederne fuldt ud og trække på ressourcerne i lokalområdet. Helhedsskolen kunne eksempelvis i samspil med idrætsklubber og teaterskole tilbyde tematiseret undervisning og projektføreløb. Naturligvis skal al undervisning tilrettelægges og primært varetages af lærere og pædagoger fra skolen.

For at styrke skolens position i lokalområdet mener DSU, at der skal oprettes en ekstern bestyrelse på hver skole. I bestyrelse skal der være repræsentanter fra lokale idrætsforeninger, teater- og musikskoler, der alle inviteres til at benytte skolernes lokaler og inspirere undervisningstilbud. Deres rolle skal være vejledende og til faglig sparring.

DSU mener, at

- Alle folkeskoler skal oprette eksterne bestyrelse med rådgivende kompetence. I bestyrelsen skal lokalforeninger og fritidsinstitutioner sidde repræsenteret og i dialog med forældre, lærere og ledelse videreudvikle skolens uddannelsestilbud.

7 Lærerrollen og forældreansvar

Igennem de sidste år har lærerfaget mistet meget anerkendelse i det danske samfund. Tidligere var lærerne nogle af de bedst uddannede i samfundet, men i takt med at det generelle uddannelsesniveau i samfundet er steget, har læreruddannelsen på nogle punkter stået stille. Derfor mener DSU, at der er behov for en massiv indsats for at skabe den nødvendige anerkendelse af lærerfaget og styrke fagligheden i læreruddannelsen.

For at motivere flere unge til at søge mod læreruddannelsen og skabe anerkendelse af karrierevejen mener DSU, at startlønnen for lærere skal hæves fra det nuværende niveau på omkring 22.000 pr. måned til 25.000, samt bevarelse af de elementer, der i dag udløser tillæg. En højere løn vil ikke i sig selv bringe øget anerkendelse, men vil bidrage væsentligt til styrkelsen. Et andet middel, som også ville skabe større

anerkendelse af lærerfaget og læreruddannelsen, er, at alle universiteter skal anerkende læreruddannelsens professionsbachelor således at lærere, der ønsker at læse videre, sikres denne mulighed.

Udover at sikre de lønmæssige rammer, ønsker DSU også, at Undervisningsministeriet går forrest i rekrutteringen af nye lærere og iværksætter en landsdækkende kampagne for at få flere kvalificerede ansøgere på læreruddannelsen. Kampagnen skal rettes mod alle landets gymnasiale uddannelser.

DSU mener, at:

- Lærernes startløn skal hæves til 25.000
- Alle universiteter skal give merit for læreruddannelsen som adgangsgivende professionsbachelor.
- Undervisningsministeriet skal iværksætte en kampagne målrettet landets gymnasiale uddannelser for at få flere ansøgere på læreruddannelsen.

7.1 Lærernes uddannelse og faglighed

For at sikre fagligheden hos de danske lærere er det vigtigt med en fagligt fokuseret læreruddannelse. Fra sommeren 2007 træder den nye læreruddannelse i kraft. Denne indebærer bl.a., at de lærerstuderende går fra fire til tre linjefag på de fire år, som uddannelsen varer. DSU mener, at denne fokusering vil gavne fagligheden, men det skal sikres, at de timer, som afskaffelsen af det 4. linjefag giver til de øvrige fag, bevares. De tre linjefag skal sammenlagt have det samme antal timer som de tidligere fire.

DSU finder det positivt, at de lærerstuderendes får mulighed for at specialisere sig i undervisning af forskellige aldersgrupper. Læreruddannelsen bør også i fremtiden fokusere på en øget grad af specialisering mod folkeskolens opdeling i helhedsskole på indskoling og mellemtrin samt niveauet på udskoling. De lærerstuderende skal have mulighed for at undervise på alle skoletrin, men skal i uddannelsens fjerde år specialisere sig i en bestemt retning.

DSU mener ikke, at læreruddannelsen skal være en universitetsuddannelse. At være lærer er dels et pædagogisk håndværk med stor vægt på praktik og dels en profession, der kræver dyb faglig indsigt. Ved at gøre læreruddannelsen til en universitetsuddannelse risikerer vi at flytte fokus til det udelukkende akademiske forelæsningsbaserede, og gøre uddannelsen mindre tilgængelig for studerende, der er draget af arbejdet med børn og udførelsen af undervisning i praksis. Imidlertid ser DSU gerne et øget samarbejde mellem lærerseminarierne og universiteterne for at styrke fagligheden i fagene på seminarierne.

Perspektivet med læreruddannelsen er at uddanne lærere til helhedsskolen. Derfor skal samarbejdet mellem lærere og de grupper af pædagoger, der ønsker at arbejde indenfor skolesystemet styrkes allerede i uddannelsen. En styrkelse af CVU samarbejdet kan ske gennem et udbud af enkelte kurser, hvor både pædagog- og lærerstuderende deltager sammen. DSU anerkender, at mange pædagoger ikke ansættes i folkeskolen, men finder imidlertid, at muligheden for fælles kurser skal være en mulighed for landets CVUer.

DSU ser det som afgørende, at efteruddannelsen og videreuddannelsen af lærerne styrkes. Der er behov for en opkvalificering af lærerkorpsets IT-kompetencer, evnen til at arbejde med børn med særlige behov og viden om nye evalueringsformer samt brugen af den elektroniske logbog.

DSU mener, at

- Læreruddannelsen skal bevares som en 4-årig professionsbachelor.
- Det er positivt med tre fokuserede linjefag og øget mulighed for specialisering.
- Undervisningen på lærerseminariet skal afspejle helhedsskolens markante rolle i fremtidens folkeskole.
- Læreruddannelsens fjerde år skal afsættes til specialisering indenfor enten indskoling, mellemtrin eller udskoling.
- Der er behov for en grundig og kontinuerlig efteruddannelse af lærerne.
- Alle lærer- og pædagogseminarier skal indgå et forpligtende CVU samarbejde og have en fælles koordinerende bestyrelse.
- Samarbejdet mellem landets CVUer og universiteter skal styrkes på regional basis, således at seminarierne kan tilrettelægges mere forskningsbaseret undervisningsforløb på lærerseminariet.

7.2 Det frie optag

De danske lærere skal udvikle og bevare den danske folkeskole som et omdrejningspunkt i vores samfund. Derfor er der behov for engagerede og dygtige lærere. Et kvalificeret lærerkorps kræver kvalificerede lærerstuderende, som læser til lærer fordi det er det, de brænder for. I øjeblikket er situationen desværre en anden. Der er frit optag på stort set alle landets lærerseminarier, og derfor optages der mange studerende, som enten ikke egner sig til at være lærere eller simpelthen kun læser til lærer, fordi det var deres eneste mulighed for at komme ind på en videregående uddannelse.

DSU mener, at det frie optag skal fjernes, og der igen skal indføres optagelseskvotienter således, at de studerende på lærerseminariet atter bliver folk, som brænder for lærergerningen. Optagelsen gennem kvote 2 skal imidlertid bevares således, at de ansøgere som har relevant erhvervs erfaring også får en mulighed for at komme ind på læreruddannelsen. På denne måde vil man styrke lærernes faglighed og på længere sigt vil dette også være med til at øge lærernes anerkendelse.

DSU mener, at:

- Det frie optag på lærerseminariet skal fjernes.
- Alle lærerstuderende via kvote 1 skal have minimum 4 i gennemsnit på den nye skala.
- Alle lærere skal ved optagelse have minimum 7 på den nye skala i de linjefag, de ønsker at følge.
- Optagelse via kvote 2 skal bevares, og vægningen af praktisk undervisningserfaring skal opprioriteres.

7.3 Flere mænd og etniske danskere i lærerstanden

DSU finder det centralt, at lærerkorpsset på de danske folkeskoler også afspejler det omgivende samfund. I øjeblikket er der en klar overvægt af kvinder. Udover manglen på mænd er der i udpræget grad mangel på lærere med anden etnisk baggrund end dansk. For at garantere en ordentlig repræsentation af både mænd og etniske i lærerkorpsset skal det sikres, at disse er ordentligt repræsenteret på de danske lærerseminarier. Derudover anser DSU det for nødvendigt, at man i en periode favoriserer mandlige ansøgere og ansøgere med anden etnisk baggrund i optagelsesprocessen, således at balancen mellem grupperne styrkes. Ved at skabe balance imellem grupperne i lærerkorpsset, vil flere elever få en rollemodel med samme køn, etnisk baggrund eller religion som dem selv.

DSU mener, at

- Det danske lærerkorps i sin sammensætning skal afspejle det omgivende samfund.
- Mandlige ansøgere og ansøgere med anden etnisk baggrund skal i en periode favoriseres i optagelsen på lærerseminarierne.

7.4 Forpligtende samarbejde mellem skole og forældre

Alle elever har brug for gode lærere, men alle børn har i allerhøjeste grad brug for gode forældre. Forældrene skal tage ansvar for deres børns uddannelse og opdragelse, og folkeskolen skal stille konkrete krav til forældrene. Der er undervisningspligt i Danmark, og alle børn skal modtage undervisning. Derfor tilslutter DSU sig Lov om Social Service, hvor forældre kan trækkes i overførselsindkomst, hvis de holder deres børn væk fra skolen. Men at børnene møder op i skolen er ikke nok. Det er forældrenes ansvar, at eleven møder veludhvilet til tiden og klar til at modtage undervisning. Det er ligeledes forældrenes ansvar, at eleven har lavet sine lektier.

Derudover mener DSU, at det skal være et krav, at minimum én af forældrene deltager i skole-hjem-samarbejdet. At forældrene bliver væk fra skole-hjem-samarbejdet er et problem, som forekommer både blandt ressourcestærke og ressourcetsvage forældre. Skolen skal i samarbejde med forældrene finde en løsning på, hvorledes skole-hjem-samarbejdet skal tilrettelægges, således at alle forældre har mulighed for at deltage i dette samarbejde. Hvis der eksempelvis er behov for, at skole-hjem-samarbejdet foregår hjemme hos den enkelte elev, skal denne mulighed tages i brug, også selvom dette vil kræve ekstra ressourcer. Hvis forældrene ikke deltager i samarbejdet på trods af henvendelser fra skolen og forsøg på at tilrettelægge samarbejdet efter forældrenes ønske, kan forældrene tvinges gennem Lov og Social Service. DSU finder det samtidig vigtigt, at skolen er bevidst om, at forældrenes økonomiske eller sociale situation af forskellige årsager kan betyde, at de har svært ved at honorere disse krav. I forhold til disse forældre skal der naturligvis tages hensyn, således at deres børn ligeledes får det bedste udgangspunkt for deres skolegang.

Den elektroniske logbog er i denne sammenhæng et vigtigt redskab, da logbogen sikrer let og kontinuerlig kommunikation mellem hjem og skole.

DSU mener, at:

- Det er forældrenes ansvar, at eleverne møder veludhvilede og veloplagte i skolen hver morgen.
- Forældrene er forpligtet til at deltage i skole-hjem-samarbejdet
- Skole-hjem-samarbejdet skal kunne forgå i hjemmet, hvis der er behov for dette.
- Lov om Social service giver en række gode redskaber til at sikre det forpligtende samarbejde mellem skole og hjemmet.
- Den elektroniske logbog sikrer let og kontinuerlig kommunikation mellem skole og hjem.

8 Samspil mellem folkeskole og ungdomsuddannelse

8.1 10. klasse og 12 års undervisningspligt

10. klasse er et springbræt for unge mennesker, der skal fra folkeskolen videre til en ungdomsuddannelse, og tilbudet skal bevares for alle unge. Året skal bruges til faglig udvikling og elevens sondering af de forskellige ungdomsuddannelses tilbud. Derfor skal eleven på samlet seks ugers brobygningsforløb i løbet af året.

DSU mener, at alle 10. klasser skal samles i centre i kommunerne og lokaliseres i nærheden af kommunens ungdomsuddannelsesstilbud. Alle kommuner skal have mindst et 10. klassecenter. DSU ser gerne, at kommunerne vælger at placere udskolingen i tilknytning hertil, så fokus for folkeskolens ældste elever er videre uddannelse. Det står de respektive 10. klasses centre frit for, om de vil profilere sig indenfor særlige fagområder. Dette kunne være IT, idræt, foto, naturvidenskab etc. Profilen skal imidlertid være en integreret del af undervisningen, således at de enkelte elever i løbet af året ved, hvilken ungdomsuddannelse de efterfølgende vil tage. De forstærkede 10. klassescentre giver også bedre muligheder for at benytte holddannelse til elever med særlige behov. Dette kan være hold for læsesvage elever eller hold til unge, der satser på en særlig ungdomsuddannelse.

I 10. klasse udarbejder eleverne en obligatorisk selvvalgt opgave, der træder i stedet for den obligatoriske projektopgave. Den obligatoriske selvvalgte opgave skal vise, at eleverne kan arbejde selvstændigt med et givent emne, og at der ved løsningen af opgaven anvendes varierede arbejdsmetoder og udtryksformer. Den obligatoriske selvvalgte opgave skal have sammenhæng med uddannelsesplanen, perspektivere elevens uddannelsesønsker og dermed pege frem mod den efterfølgende obligatoriske ungdomsuddannelse.

DSU ønsker 12 års undervisningspligt, hvorfor DSU finder, at samarbejdet mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne skal styrkes. Derfor ser DSU gerne, at der sættes øget fokus på de undervisningsformer, der benyttes på det ungdomsuddannelsesniveau, samt hvorledes de kan videreudvikles. Til at varetage denne funktion vil DSU oprette et Center for Forskning i Ungdomsuddannelser. Centeret skal forske i, hvordan vi bedst muligt kan tilrettelægge undervisningen på ungdomsuddannelsesniveau. Enheden skal forsøge at nå en dybere forståelse af pædagogiske metoder og konkretisere forskningen i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne. På længere sigt skal forskningen i centeret bane vejen for en udvidelse af undervisningspligten akkurat som Statens Pædagogiske Forsøgscenter i Rødovre gjorde.

DSU mener, at:

- Alle 10. klasser samles i hver kommune.
- Hver kommune skal mindst have et 10. klassecenter.
- Der skal være minimum en ungdomsuddannelse i umiddelbar nærhed af 10.klassescenteret.
- Et år i 10.klasse skal indeholde to tre ugers brobygningsforløb på to forskellige ungdomsuddannelser.
- Hvert center søger at opbygge en selvstændig profil. Dette kan eksempelvis være forløb med foto, drama eller naturvidenskab.
- Det skal være muligt at tage højniveaufag, der udbydes i samarbejde med en ungdomsuddannelse.
- Der afsættes 20. mio. årligt til etableringen af et Center for forskning i Ungdomsuddannelser.

8.2 Brobygning i folkeskolens 9. klasse

Som elev på sidste år i folkeskolen er det afgørende at have taget stilling til hvilken ungdomsuddannelse, man efterfølgende ønsker. Derfor skal der i 9. klasse være mindst to ugers brobygningsforløb. Eleverne skal den ene uge i erhvervspraktik og i den anden på en ungdomsuddannelse. Herved får eleverne mulighed for at se, hvad der er af muligheder, når skolen er afsluttet. Det afgørende for DSU er, at der følges op på elevernes praktik og brobygningsforløb. Derfor skal den sidste ugedag afsættes til evaluering i fællesskab med elevens klasselærer, og konklusionerne skal indføres i logbogen.

DSU mener, at

- 9. klasse skal indeholde minimum en uges erhvervspraktik og en uge på en ungdomsuddannelse.
- Begge uger skal tilrettelægges således at fredag afsættes til obligatorisk evaluering.
- Brobygningsforløbet skal henvende sig til alle ungdomsuddannelser og give alle elever en fair chance for at vælge den ungdomsuddannelse, der passer til dem.
- Eleverne skal lave en Obligatorisk Selvvalgt Opgave i 9. klasse. Dette udelukker dog ikke den store projektopgave, alle elever har i 9. klasse.

8.3 Efterskoler

Efterskolerne er et godt tilbud til folkeskolens ældste elever, og DSU vil bevare og styrke efterskolerne. Desværre er efterskolerne truet af mange obligatoriske fag og diskussionen om 10. klasse.

Efterskolerne er afhængige af statslige tilskud, og kan i den nuværende struktur ikke tilbyde deres elever hverken brobygning eller erhvervspraktik, da tilskuddet i de perioder vil forsvinde. Derfor mener DSU, at alle efterskoleelever skal have muligheden for at komme i brobygning eller erhvervspraktik, uden statsstøtten frafalder. I stedet skal efterskolerne bibeholde deres fulde tilskud i den periode eleverne er væk.

DSU mener at:

- Der skal være obligatoriske brobygningsforløb og praktikforløb på alle landets efterskoler svarende til kravene i 9.klasse.
- Efterskoleeleverne skal kunne komme på brobygningsforløb, uden statsstøtten frafalder.

Oplægget af udarbejdet af DSUs Uddannelsesudvalg 2006-07 bestående af

Magnus Barsø
Fmd. Uddannelsesudvalget
mb@dsu.net

Camilla Schwalbe
Næstformand Uddannelsesudvalget

Sarah Borup
Alexander Grandt Petersen
Anne Krogsgaard
Allan Gjersbøl
Pil Meier
Anne Katrine Melnyk
Cecilie Svane